

Evaluační zpráva

projektu „Místo pro učení – učení pro místo“ (2/2)

Vyhodnocení dotazníkového šetření mezi účastníky třídních seminářů.

EVALUÁTOR

Spora, z. s.
Komenského 40
258 01, Vlašim

ZADAVATEL

Středisko ekologické výchovy SEVER Horní Maršov, o.p.s.
Horská 175
542 26, Horní Maršov

OBSAH

Obsah	2
A. Úvod.....	4
B. Hlavní zjištění	5
C. Popis programu – Letní škola MZU	7
Obsah akce (podrobný přehled témat výuky).....	7
Vzdělávací cíle	8
D. Metodika šetření.....	9
Dotazník spokojenosti	9
Doplňující kvalitativní šetření	10
E. Výsledky – Seminář Letní škola I (24.–26. srpna 2022)	11
Účastníci a seminář.....	11
Dotazník spokojenosti	11
Základní nastavení semináře.....	13
Organizační zajištění	13
Lektorské zajištění.....	13
Relevance semináře pro účastníky.....	13
Další zjištění.....	14
Hlavní myšlenka semináře	14
Doplňující kvalitativní šetření	15
Vstupy	15
Průběh.....	15
Výsledky, přínosy.....	15
Celkové hodnocení.....	16
Celkové shrnutí	16
F. Výsledky – Seminář Letní škola II (23.–25. srpna 2023)	18
Účastníci a seminář.....	18
Kvalitativní šetření	18
Vstupy	18
Průběh.....	18
Výsledky, přínosy.....	19
Celkové hodnocení.....	20
Identifikované typy účastníků a jejich vztah k hodnocení semináře.....	20
Shrnutí	21
G. Výsledky – Seminář Letní škola III (26.–28. srpna 2024).....	22
Účastníci a seminář.....	22

Kvalitativní šetření	22
Vstupy	22
Průběh	22
Výsledky, přínosy.....	23
Celkové hodnocení	23
Identifikované typy účastníků a jejich vztah k hodnocení semináře	24
Shrnutí	25
H. Výsledky – Seminář pro VŠ studenty I (24.–26. března 2023)	26
Účastníci a seminář.....	26
Kvalitativní šetření	26
Vstupy	26
Průběh.....	26
Výsledky, přínosy.....	27
Celkové hodnocení	27
Identifikované typy účastníků a jejich vztah k hodnocení semináře	28
Shrnutí	29
I. Výsledky – Seminář pro VŠ studenty II (5.–7.4.2024)	30
Účastníci a seminář.....	30
Kvalitativní šetření	30
Vstupy	30
Průběh.....	30
Výsledky, přínosy.....	31
Celkové hodnocení	32
Identifikované typy účastníků a jejich vztah k hodnocení semináře	33
Shrnutí	33
J. Celkové závěry a diskuse.....	35
Jaké byly hlavní faktory úspěšnosti seminářů?.....	35
Jaké byly hlavní limitující faktory?	35
Jaké byly hlavní přínosy seminářů?	36
Doporučení	37
Závěr	38

A. ÚVOD

Předkládaná zpráva nabízí výsledky evaluace projektu „Místo pro učení – učení pro místo“, resp. hodnocení třídních seminářů na téma místně zakotveného učení, a to samotnými účastníky prostřednictvím dvou dotazníkových šetření. V rámci projektu bylo zrealizováno celkem 5 třídních seminářů s cca 70 účastníky.

Evaluátorem programu byla organizace Spora, z. s., se sídlem ve Vlašimi. Evaluační tým pracoval ve složení Mgr. Lenka Broukalová a Václav Broukal. Cílem evaluace bylo především zajistit hodnocení spokojenosti se zrealizovanými semináři. A dále bylo cílem zajistit doplňkové kvalitativní hodnocení seminářů, které mělo přinést širší kontext hodnocení. Pro získání a analýzu dat byl uplatněn kvantitativní i kvalitativní přístup, který zahrnoval dotazník spokojenosti založený na předem daném výběru odpovědí. Ten byl doplněn ještě o další tři položky s možností volných odpovědí, které celkové hodnocení dokreslují. Zvolený přístup dále zahrnoval kvalitativní dotazník, který se více doptával na celkový kontext (proč si účastníci vybrali daný seminář, jaká byla očekávání, jak hodnotí průběh semináře a jeho výsledky/přínosy). Tento dotazník měl být zadáván jen vybrané části účastníků. Vzhledem k určitému nedorozumění se podařilo oba typy dotazníků zadat dle plánu pouze na prvním třídním semináři. Na dalších čtyřech seminářích byl zadáván pouze doplňkový kvalitativní dotazník, ovšem byl zadáván všem účastníkům (nikoli jen vybrané části). Každý seminář je vyhodnocen zvlášť na základě těch dat, která byla k dispozici.

Výstupem evaluace je zpráva zahrnující stručný úvod, hlavní zjištění, popis seminářů a výsledky dotazníkových šetření (dle jednotlivých seminářů). Zpráva dále obsahuje celkové závěry a diskuzi k nim.

Pro úplnost uvádíme, že toto je dílčí zpráva, která zahrnuje vyhodnocení třídních seminářů. Další (předchozí) zpráva přináší vyhodnocení jednodenních seminářů realizovaných v rámci stejného projektu.

B. HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ

Celkové zhodnocení seminářů:

Semináře byly účastníky hodnoceny velmi pozitivně jako inspirativní, prakticky zaměřené a přínosné. Účastníci ocenili propojení teorie a praxe, pestrý program a možnost sdílení zkušeností. Semináře jim poskytly nové metody a náměty pro výuku, hlubší porozumění konceptu MZU a motivaci k jeho implementaci.

Faktory úspěšnosti programu:

- **Dobře připravený program:** Strukturovaný, pestrý program, propojení teorie s praxí, sdílení zkušeností, inspirace a motivace, důraz na místní kontext.
- **Kvalitní lektorské zajištění:** Odbornost, srozumitelná komunikace, schopnost reagovat na potřeby účastníků, příjemná atmosféra.
- **Organizační zabezpečení a péče o účastníky:** Kvalitní prostředí, péče o účastníky (např. strava), dobrá logistika.

Faktory negativní/limitující:

- **Dílčí problémy v programu semináře:** Časová náročnost, předimenzovaný program, nejednoznačně formulované hlavní sdělení, málo interaktivní teoretické části, méně pobytu venku, než se očekávalo; problematické části programů; nedostatečné propojení s RVP/ŠVP.
- **Různé spektrum účastníků:** Rozdílná očekávání a potřeby studentů a ostatních účastníků.
- **Organizační zabezpečení:** Drobné problémy s ubytováním či informacemi před seminářem.
- **Potřeba dlouhodobější podpory:** Účastníci by uvítali další formy podpory při implementaci získaných znalostí.
- **Nižší účast na některých seminářích:** Mohlo ovlivnit dynamiku a interaktivitu programu.

Hlavní výsledky a přínosy:

- **Nové informace a dovednosti:** Hlubší pochopení konceptu MZU, praktické metody (questing, pocitové mapy, cesta časem, simulační hry, práce s komiksem), možnosti propojení výuky s místním prostředím, historií a komunitou, inspirace k mezioborovému přístupu, tipy např. na využití přírodní zahrady a zapojení žáků do lokálních projektů.
- **Plánované aktivity a změny ve výuce:** Větší důraz na práci s místní krajinou, historií a komunitní spoluprací, využití interaktivních metod, začlenění venkovní výuky, vytváření vlastních výukových materiálů, zapojení žáků do praktických projektů.
- **Inspirace ke změnám v pedagogickém přístupu:** Posílení vztahu žáků k místu, podpora jejich aktivního zapojení, podpora individuality žáků, propojení teoretických znalostí s praktickými zkušenostmi, posílení spolupráce s místní komunitou a odborníky, důraz na ekologickou a environmentální výchovu.

Doporučení:

- **Program seminářů:** Snížit časovou náročnost, přehodnotit množství informací a aktivit, zvážit formulaci jednoho či dvou hlavních poselství semináře, vyvážit teoretické a praktické bloky, více prostoru pro sdílení dobré praxe, zvýšit podíl pobytu venku, lépe komunikovat zadání s externími lektory, posílit propojení s kurikulem.
- **Lektorské zabezpečení:** Udržet vysokou kvalitu lektorů.
- **Očekávání účastníků:** Diferencovat nabídku pro různé skupiny účastníků, reagovat primárně na potřeby pedagogických pracovníků a studentů učitelství.

- **Organizační zabezpečení:** Zlepšit technické zázemí, zlepšit komunikaci před seminářem.
- **Pokračující podpora absolventů:** Rozšířit nabídku navazujících seminářů, vytvořit mentoringový program, zapojit absolventy do dalšího rozvoje metodiky.

C. POPIS PROGRAMU – LETNÍ ŠKOLA MZU

Obsah akce (podrobný přehled témat výuky)

Obvykle se jednalo o třídní seminář na téma místně zakotveného učení. Seminář je sestaven z následujících částí.

1. Úvod

Zahrnuje představení lektorů, organizace SEVER, programu a cílů semináře.

2. Vztah k místu (60 minut)

Proč je důležitý vztah k místu v kontextu dnešního světa: terminologie, významy, odlišnosti.

- Co je místo?
- Co je to vztah k místu?
- Vnímání místa.

3. Místo jako „nástroj“ Místně zakotveného učení, dále jen MZU (140 minut)

Na místě učíme, jak být aktivním občanem.

- Vztah k místu jako jeden z cílů/domén/oblastí vzdělávání.
- Vytváření/rozvíjení vztahu k místu nyní v současném světě – proč je to důležité.
- Výsledky výzkumů o vztahu k místu.
- Vztah k místu v souvislostech.

4. MZU jako metodický přístup (110 minut)

Zahrnuje ideová východiska, filosofie, terminologie.

- Co je MZU, definice a původ MZU, kde se MZU vzalo.
- Pozice a vztahy MZU.
- S čím je MZU provázané, na co navazuje, s čím souvisí.
- Čím se odlišuje od jiných vzdělávacích přístupů.
- Co akcentuje MZU oproti jinému způsobu vzdělávání.

5. Co je cílem MZU, kdy je čas na MZU (100 minut)

- Zlepšení vzdělávacích výsledků žáků.
- Postavení školy v obci.
- Výchova k aktivnímu občanství a péči o místo.
- Udržitelný rozvoj obce/města/země/světa.
- Mýty a fakta o MZU.

6. Jak MZU postupně zavádět do praxe školy, komunity, organizace (105 minut)

- „Template“ – postup přípravy výukové jednotky s využitím MZU.
- Žebřík MZU, principy a jednotlivé lekce.
- Jak na MZU ve škole od jednotlivého učitele po celoškolský přístup.

7. Příklady komplexních/specifických nástrojů/forem uplatnění MZU

- Regionální učebnice (60 minut)
- Questing (60 minut)
- Projektová výuka (60 minut)
- Interpretace (120 minut)
- Ekomapa/mapovací projekty (120 minut)
- Prozkoumávání místa/práce v místě navázané na simulační či rolové hry (120 minut)

8. MZU jako prostředek k výuce velkých společenských témat (90 minut)

- Jak učit o udržitelnosti a klimatické změně v místě.

9. Příklady dobré praxe (60 minut)

- Příklady z různých stupňů žebříku MZU od učitelů a dalších vzdělavatelů.

10. S čím se MZU potýká a jak se s tím vypořádat (45 minut)

- Bariéry.
- Mapa rizik – popis rizika, jak mu předcházet a jak ho řešit.

11. Zpětná vazba (30 minut), mimo časovou dotaci semináře

Vzdělávací cíle

Cílem semináře je přiblížit účastníkům, co je místně zakotvené učení (MZU) a jaký je jeho přínos pro žáky. Pedagogové budou po absolvování připraveni uplatňovat principy MZU při běžné výuce, a rozvíjet tak vztah žáků k místu. Budou mít praktické zkušenosti s realizací konkrétních aktivit a zároveň mohou žáky vést k osvojení postojů, dovedností a činností nutných k zodpovědné správě místa a péči o něj.

a) Pedagogové se naučí orientovat v rozsahu a obsahu místně zakotveného učení na jednotlivých stupních škol tak, aby je dovedli uplatnit při naplňování příslušných průřezových témat.

b) Pedagogové získají znalosti v oblasti problematiky místně zakotveného učení. Jde o rozšiřující znalosti a poznatky nad rámec těch, které již dříve nabyli v jednotlivých předmětech.

c) Pedagogové získají dovednosti v rovině formativní – systémové myšlení, sociálně-psychologické dovednosti a schopnosti komunikace, spolupráce, tvořivost a tvořivé řešení problémů, zaujímání a uvědomování si vlastních i skupinových postojů a hodnot ve vztahu k místu. To vede k odpovědnému jednání vůči komunitě i životnímu prostředí místa

d) Pedagogové získají přehled metod využitelných pro práci s místem jako je např. questing, terénní výzkum, monitorování stavu jednotlivých složek životního prostředí místa, problémová a projektová výuka, simulační hry, řízené diskuse, praktické činnosti ve prospěch místa, školní projekty – zapojení do programu Škola pro udržitelný život.

(Zdroj: SEVER Horní Maršov, o.p.s.)

D. METODIKA ŠETŘENÍ

Cílem evaluace bylo především zajistit hodnocení spokojenosti se zrealizovanými semináři. A dále bylo cílem zajistit doplňkové kvalitativní hodnocení seminářů, které mělo přinést širší kontext a porozumění hodnocení spokojenosti.

Pro získání a analýzu dat byl uplatněn kvantitativní i kvalitativní přístup, který zahrnoval **dotazník spokojenosti** založený na předem daném výběru odpovědí. Ten byl doplněn ještě o další tři položky s možností volných odpovědí, které celkové hodnocení dokreslují. Zvolený přístup dále zahrnoval **doplňkový kvalitativní dotazník**, který se více doptával na celkový kontext (proč si účastníci vybrali daný seminář, jaká byla očekávání, jak hodnotí průběh semináře a jeho výsledky/přínosy). Tento dotazník měl být zadáván jen vybrané části účastníků. Vzhledem k určitému nedorozumění se podařilo oba typy dotazníků zadat pouze na prvním třídenním semináři. Na dalších čtyřech seminářích byl zadáván pouze doplňkový kvalitativní dotazník, ovšem byl zadáván všem účastníkům (nikoli jen vybrané části). Tomu odpovídá i další členění dané zprávy. Zvláště je vyhodnocen v pořadí první třídenní seminář realizovaný v srpnu 2022, zvláště jsou pak vyhodnoceny ostatní čtyři semináře, které vycházejí primárně z doplňkového kvalitativního hodnocení.

DOTAZNÍK SPOKOJENOSTI

Dotazníkového šetření **sledovalo míru spokojenosti účastníků s proběhlým seminářem a zjišťovalo porozumění hlavním sdělením semináře**. „Spokojenost“ byla operacionalizována do podoby sledovaných znaků rozdělených do čtyř oblastí – *základní nastavení semináře, organizační zajištění, lektorské zajištění a relevance semináře pro účastníky*. Každá oblast obsahovala čtyři znaky (položky dotazníku) formulované jako tvrzení:

Základní nastavení semináře

- Seminář využíval takové metody a formy práce, které mi efektivně pomohly získat potřebné znalosti a dovednosti.
- Seminář obsahoval právě takové množství nových poznatků, které jsem dokázal/a vstřebat.
- Seminář měl jasné ústřední téma, ke kterému se důsledně vracel.
- Seminář byl srozumitelně sestaven, takže vždy bylo jasné, proč se zabýváme danou činností.

Organizační zajištění semináře

- Seminář byl po organizační stránce dobře zajištěn.
- Organizační informace, které jsme před seminářem a v jeho průběhu dostávali, byly dostatečné.
- Celková péče organizátora o potřeby účastníků semináře byla na dostatečné úrovni.
- Prostředí, ve kterém se seminář odehrával, bylo vhodně zvoleno.

Lektorské zajištění semináře

- Lektoři mluvili po celou dobu dostatečně nahlas a srozumitelně.
- Lektoři vhodně reagovali na aktuální potřeby účastníků a byli připraveni seminář těmto případným potřebám uzpůsobit.
- Lektoři se v průběhu semináře vyhýbali nadbytečným odborným výrazům.
- Lektory považuji za skutečné odborníky na dané téma.

Relevance semináře pro účastníky

- Seminář se věnoval tomu, co je mým osobním zájmem.
- Celkově považuji seminář za velmi přínosný pro svou profesi.

- Poznatky, které jsem na semináři získal/a, mohu snadno aplikovat ve své profesi.
- Poznatky, které jsem na semináři získal/a, mi pomohou zkvalitnit moji práci.

S těmito tvrzeními vyjadřovali účastníci souhlas na pětibodové slovní škále Likertova typu *určitě ne – spíše ne – ani ano, ani ne – spíše ano – určitě ano*. Pro účely některých statistických analýz byly slovním kategoriím přiřazeny číselné hodnoty 1–5.

Účastníci měli rovněž možnost k uvedeným položkám vyjádřit svůj slovní komentář a uvést vzkaz organizátorům.

Součástí dotazníku byla také otázka „*Pokud byste měl/-a jednou větou vyjádřit hlavní myšlenku celého semináře, jak by zněla?*“ pro ověření, zda účastníci v průběhu semináře porozuměli jeho základním sdělením. Odpovědi zde byly vyhodnoceny kvalitativně.

Respondenti vyplňovali dotazníky v listinné podobě bezprostředně po skončení semináře.

DOPLŇUJÍCÍ KVALITATIVNÍ ŠETŘENÍ

Doplňující dotazníkového šetření **sledovalo celkový kontext** a dotazník obsahoval otázky, které byly formulované obdobně jako při vedení rozhovoru. Dotazník obsahoval následující otázky:

VSTUPY

- Proč jste se na seminář přihlásil/a?
- Jaká byla Vaše očekávání od semináře?

PRŮBĚH SEMINÁŘE

- Protože jsme nemohli být při semináři s Vámi, tak nás zajímá, co všechno od začátku proběhlo. Zkuste stručně popsat, co všechno jste dělali? Možná rozepsat i na volný list papíru.
- Co se Vám líbilo z toho, co jste dělali?
- Co z toho, co jste dělali, Vás neoslovilo?
- Je něco, co Vás překvapilo, co jste nečekal/a?

VÝSLEDKY, PŘÍNOSY

- Jaké nové informace a dovednosti si ze semináře odnášíte?
- Co z toho, co jste dělali na semináři, určitě vyzkoušíte a jakým způsobem?
- K jakým změnám ve výchovné práci s dětmi či dospělými Vás seminář inspiroval?

CELKOVÉ HODNOCENÍ

- Co z toho, co jste očekával/a, se naplnilo a co se naopak nenaplnilo?
- Jak byste celkově seminář vyhodnotil/a?
- Chtěl/a byste ještě něco doplnit? Napadá vás ještě něco (např. co byste uvítal/a k řešenému tématu)?

NĚKOLIK INFORMACÍ O VÁS

- Jste: muž / žena
- Kolik je Vám let:

Respondenti vyplňovali dotazníky v listinné podobě bezprostředně po skončení semináře, část z nich i v internetové podobě dotazníku v aplikaci GoogleForms.

E. VÝSLEDKY – SEMINÁŘ LETNÍ ŠKOLA I (24.–26. SRPNA 2022)

ÚČASTNÍCI A SEMINÁŘ

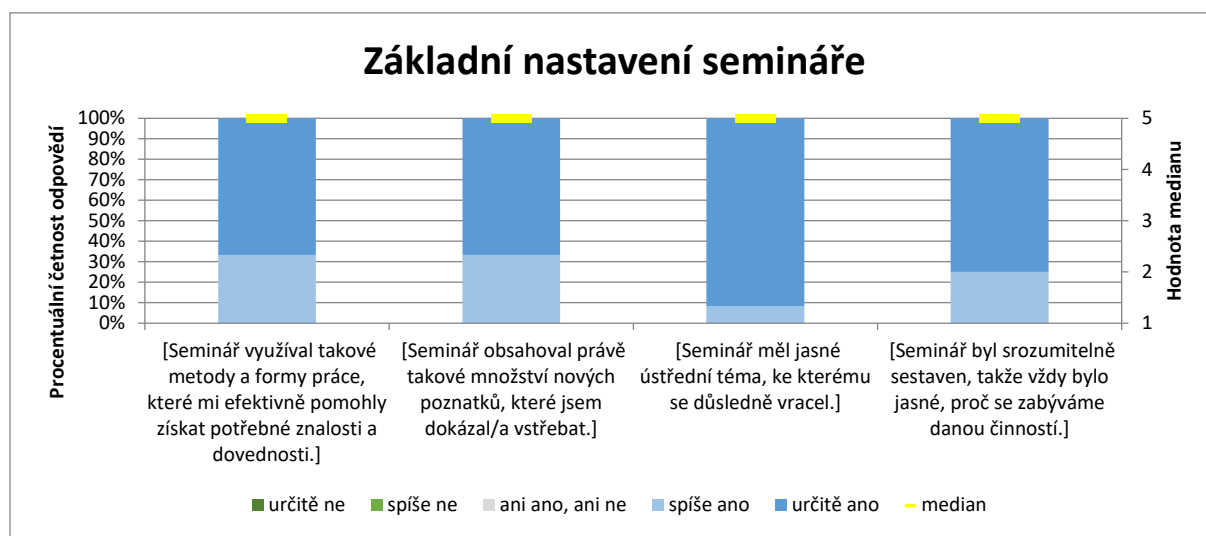
Předkládané výsledky se týkají prvního třídenního semináře realizovaného v srpnu 2022. Semináře se zúčastnilo celkem 12 osob a všichni účastníci také vyplnili dotazník spokojenosti. Dále vybraní účastníci vyplnili ještě doplňkový kvalitativní dotazník, celkem 4 osoby. Seminář byl určen především pro pedagogické pracovníky škol, ale i pro další zájemce.

Počet získaných odpovědí	12
Počet mužů	1
Počet žen	11
Průměrný věk	43,25 let
Počet získaných odpovědí kvalitativních	4

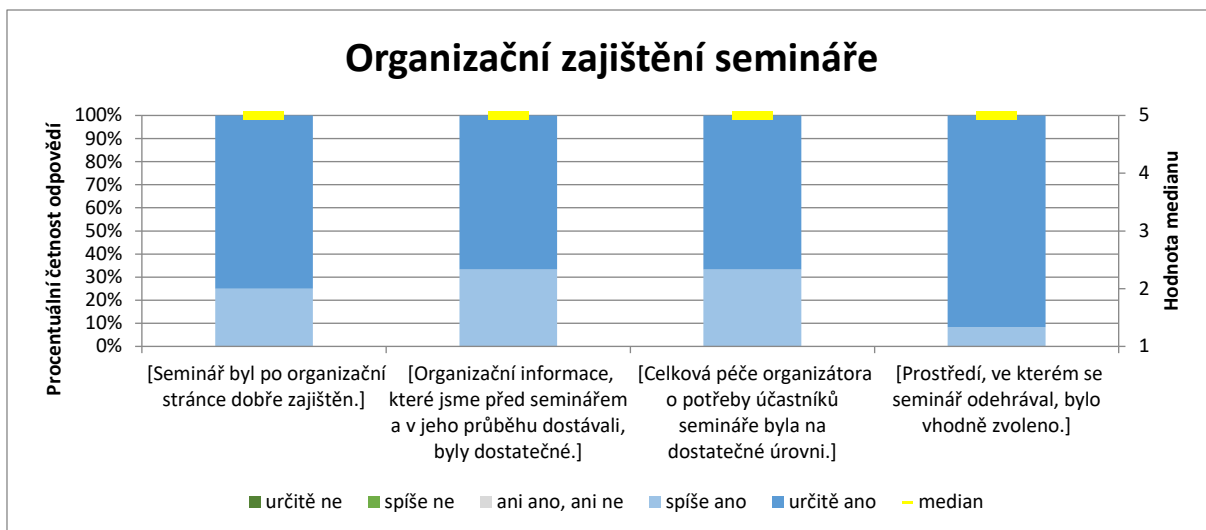
Tabulka 1: Základní informace o účastnících.

DOTAZNÍK SPOKOJENOSTI

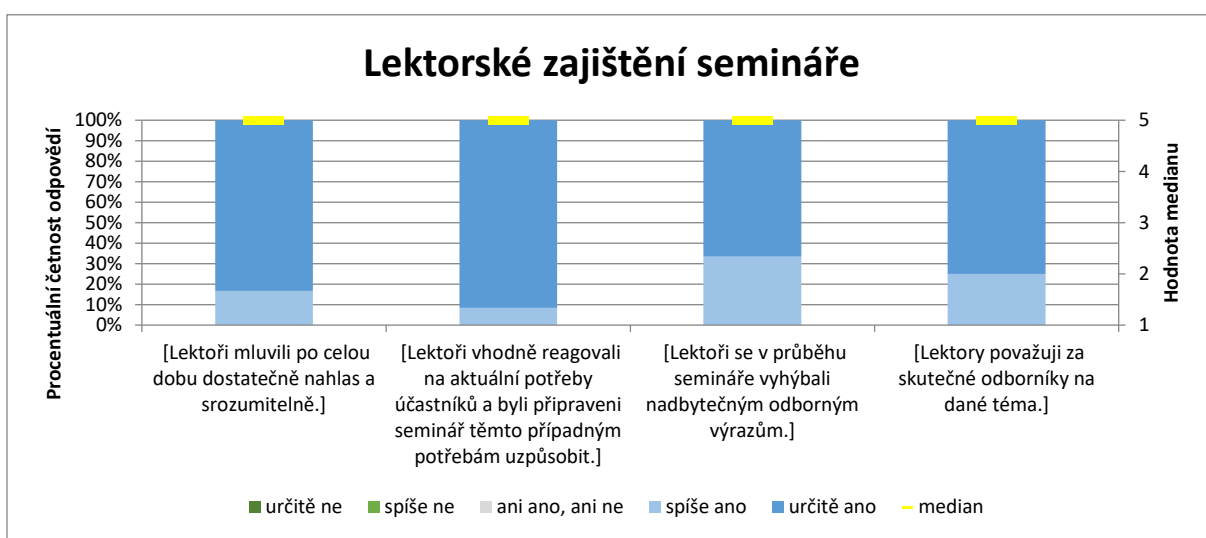
Souhrnný přehled výsledků kvantitativní části demonstrují následující grafy. Sloupce vyjadřují četnosti jednotlivých odpovědí, medián vychází z převodu slovních kategorií na číselné hodnoty (viz kap. Metodika šetření).

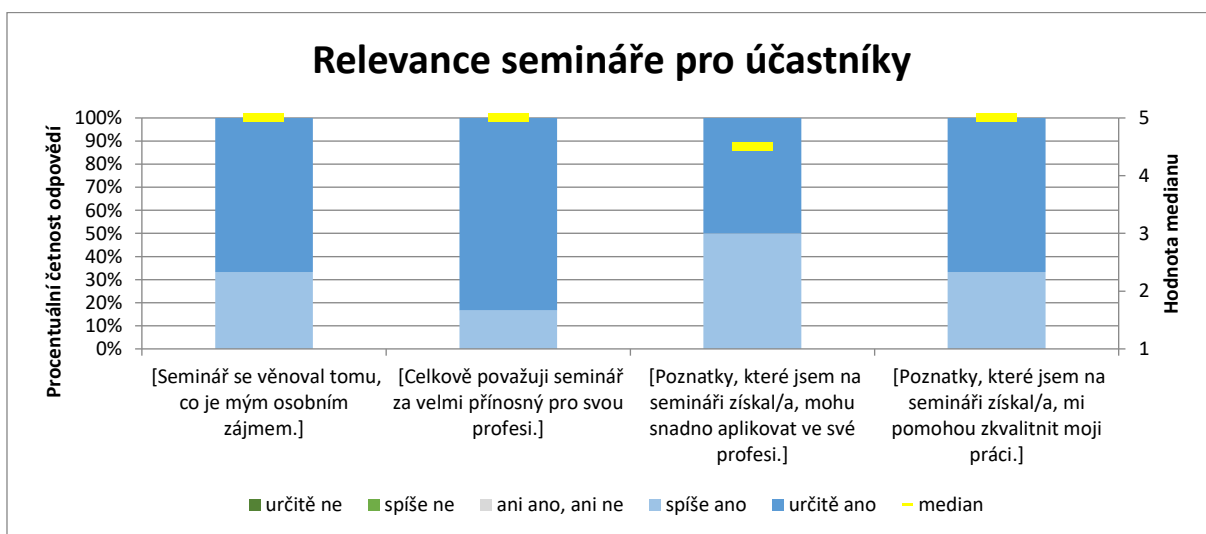
Graf 1: Základní nastavení semináře – souhrnný přehled výsledků.

Graf 2: Organizační zajištění semináře – souhrnný přehled výsledků.

Graf 3: Lektorské zajištění semináře – souhrnný přehled výsledků.

Graf 4: Relevance semináře pro účastníky – souhrnný přehled výsledků.

Dále uvádíme souhrnný popis výsledků kvantitativní části doplněný o souhrn z volných poznámek účastníků.

Základní nastavení semináře

Základní nastavení semináře hodnotí účastníci pozitivně. Nejsilněji se ztotožňují s tvrzením, že „Seminář měl jasné ústřední téma, ke kterému se důsledně vracel.“ (všichni souhlasí, 11 účastníků volí silnější variantu souhlasu, 1 slabší variantu souhlasu), dále „Seminář byl srozumitelně sestaven, takže vždy bylo jasné, proč se zabýváme danou činností.“ (všichni souhlasí, 9 volí silnější variantu souhlasu, 3 slabší). U položek „Seminář využíval takové metody a formy práce, které mi efektivně pomohly získat potřebné znalosti a dovednosti.“ a „Seminář obsahoval právě takové množství nových poznatků, které jsem dokázal/a vstřebat.“ volí shodně 8 účastníků silnější variantu souhlasu a 4 slabší.

Ve volných odpovědích účastníci hodnotí seminář jako kvalitní, dobře využívající specifika místa konání. Program byl vnímán jako pečlivě sestavený, inspirující, podporující reflexi sebe sama a svého okolí. Účastníci oceňují celkovou atmosféru.

Organizační zajištění

Organizační zajištění semináře je hodnoceno rovněž velmi pozitivně. Nejvíce se účastníci ztotožňují s tvrzením „Prostředí, ve kterém se seminář odehrával, bylo vhodně zvoleno.“ (11 silnější varianta souhlasu, 1 slabší varianta souhlasu), dále „Seminář byl po organizační stránce dobře zajištěn.“ (9 silnější varianta souhlasu, 3 slabší varianta souhlasu). Shodně hodnotí položky „Organizační informace, které jsme před seminářem a v jeho průběhu dostávali, byly dostatečné.“ a „Celková péče organizátora o potřeby účastníků semináře byla na dostatečné úrovni.“ (u obou 8 silnější varianta souhlasu a 4 slabší varianta souhlasu).

Z organizačního hlediska je ve volných odpovědích oceněna celková kvalita prostředí a stravování. Účastníci upozorňují na drobné nedostatky, jako je údržba některých prostor (na modrém pokoji zapáchající záchod, nesvítilící žárovka a obtěžující světlo od wifi), a doporučují jejich zlepšení.

Lektorské zajištění

Lektorské zajištění semináře je nejlépe hodnocenou sledovanou oblastí. Účastníci se nejsilněji ztotožňují s tvrzením „Lektoři vhodně reagovali na aktuální potřeby účastníků a byli připraveni seminář těmto případným potřebám upravit.“ (11 silnější varianta souhlasu, 1 slabší varianta souhlasu), dále „Lektoři mluvili po celou dobu dostatečně nahlas a srozumitelně.“ (10 silnější varianta souhlasu, 2 slabší varianta souhlasu), „Lektory považují za skutečné odborníky na dané téma.“ (9 silnější varianta souhlasu, 3 slabší varianta souhlasu) a „Lektoři se v průběhu semináře vyhýbali nadbytečným odborným výrazům.“ (8 silnější varianta souhlasu, 4 slabší varianta souhlasu).

Lektorský tým je hodnocen velmi pozitivně. Účastníci oceňují jejich profesionalitu, schopnost spolupráce a doplňování se. Lektorský přístup podporoval hlubší zážitky a zapojení účastníků.

Relevance semináře pro účastníky

Relevance je rovněž hodnocena pozitivně. Zde se účastníci nejsilněji ztotožňují s tvrzením „Celkově považují seminář za velmi přínosný pro svou profesi.“ (10 silnější varianta souhlasu, 2 slabší varianta souhlasu), dále shodně s tvrzeními „Seminář se věnoval tomu, co je mým osobním zájmem.“ a „Poznatky, které jsem na semináři získal/a, mi pomohou zkvalitnit moji práci.“ (obě tvrzení 8 účastníků silnější varianta souhlasu a 4 slabší varianta souhlasu)

a nakonec s tvrzením „Poznatky, které jsem na semináři získal/a, mohu snadno aplikovat ve své profesi.“ (6 silnější varianta souhlasu a 6 slabší varianta souhlasu).

Z volných odpovědí vyplývá, že seminář splnil nebo dokonce předčil očekávání účastníků. Program byl vnímán jako hodnotný, přínosný a užitečný jak pro profesní rozvoj, tak pro osobní inspiraci. Účastníci se těší na další spolupráci a pokračování podobných aktivit.

Další zjištění

Další komentáře účastníků

Mimo sledované oblasti se ve volných odpovědích opakovaně objevuje poděkování, uznání a povzbuzení k pokračování v podobné činnosti.

Spokojenost v závislosti na věku účastníků

Věk uvedlo všech 12 účastníků a pohyboval se v rozmezí od 27 do 59 let s průměrem 43,25.

Pro účely vyhodnocení závislosti spokojenosti účastníků na jejich věku byla vytvořena celková souhrnná proměnná jako průměr hodnocení všech šestnácti položek dotazníku.

Mezi věkem a celkovou spokojeností účastníků vyjádřenou průměrem všech dotazníkových položek nebyla zjištěna souvislost¹.

Hlavní myšlenka semináře

Účastníci volně odpovídali na otázku: *Pokud byste měl/-a jednou větou vyjádřit hlavní myšlenku celého semináře, jak by zněla?* Odpovědi lze setřídít do následujících kategorií, u kterých je uveden souhrn (kompilace) odpovědí:

1. Budování vztahu k místu obecně

Seminář zdůraznil, jak u žáků vytvářet a prohlubovat vztah k místu, kde žijí, a podporovat jejich aktivní zapojení do prostředí, které je jim blízké.

Příklady:

- „Lehká, hravá forma – metoda, jak pomoci žákům najít a vybudovat si vztah k místu, ve kterém žijí.“
- „Jak vytvářet vztah k místu, kde žijí.“
- „Učení zaměřené na místo, které je nám blízké a kde žijeme, pomáhá prohlubovat náš vztah s tím místem a rozšiřovat naše obzory.“
- „MZU – učí děti vztah k místu, kde žijí. Učí je proměňat prostředí, které mohou ovlivnit svými aktivitami.“

2. Objevování skrytých pokladů místa

Seminář ukázal, jak lze objevovat a využívat jedinečnost a skryté poklady každého místa k prohlubování vztahu žáků k jejich okolí.

Příklady:

- „Pojďme se rozhlížet kolem sebe a hledat skryté poklady.“

¹ $\rho = -0,029$; hodnota $p = 0,929$

- „Najít v místě, dětech i komunitě poklad. S tím pracovat a společně se radovat.“
- „Všude je možné najít něco, proč o místě učit a budovat k němu vztah.“

3. Vyjasnění a inspirace

Seminář poskytl vyjasnit smysl MZÚ, poskytl inspiraci a nové způsoby, jak probudit zájem o místo u žáků a prohloubit jejich vztah k místu.

Příklady:

- „Seminář mi pomohl vyjasnit si smysl MZU, inspirovaly mě silné osobnosti, které se naplno věnují své práci (zábavě).“
- „Seznámila jsem se se způsoby, kterými mohu u starších dětí prohloubit a získat jejich vztah k místu.“

4. „Filozofické“ otázky o místě

Seminář přinesl prostor pro zamyšlení nad tím, co místo znamená.

Příklady:

- „Co je to místo?“

DOPLŇUJÍCÍ KVALITATIVNÍ ŠETŘENÍ

Vstupy

Účastníci se na seminář přihlásili, protože se chtěli blíže seznámit s daným vzdělávacím přístupem, příp. chtěli začít přístup aplikovat. Očekávání se vztahovala především k praktickým ukázkám, radám, typů, jak místně zakotvené učení ve škole aplikovat, někteří očekávali také základní teorii týkající se daného přístupu.

Průběh

Účastníci stručně popsali, co všechno v rámci semináře dělali. Nejvíce je zaujaly questy a praktické ukázky celkově, setkání s ostatními kolegy a možnost společného zamyšlení se nad řešeným tématem. Účastníci neuvledli nic, co by se jim nelíbilo nebo jim nevyhovovalo. Naopak velmi si chválili seminář jako celek i místo, kde probíhal. Jediné, co účastníky překvapilo spíše nemile, byla menší účast na semináři.

Výsledky, přínosy

Účastníci identifikovali řadu přínosů semináře v oblasti informací a dovedností – od teoretického základu MZU, přes praktické typy, návody (např. otázka návaznosti projektů, regionální učebnice, propojování MZU do dalších předmětů), ale také přesvědčení, že MZU funguje, či motivaci k jeho zavádění. V neposlední řadě kontakty na kolegy. Z toho, co účastníci zažili na semináři, chtějí vyzkoušet především tvorbu questů, ale také plánují realizovat konkrétní akce jako je jarmark či zapojit se do akce Noc kostelů. Seminář inspiroval účastníky ke změnám ve výchovné práci – obecně k zavádění MZU až po více konkrétní záměry (více zapojovat rodiče do dění ve škole, využívat poezie pro výuku).

Celkové hodnocení

Účastníci se shodují, že seminář naplnil či dokonce předčil jejich očekávání, a hodnotí ho jako velmi dobrý a užitečný. Účastníci také navrhovali, co by uvítali dalšího – především kontakty v regionu a dále kritéria pro hodnocení MZU.

CELKOVÉ SHRNUÍ

Účastníci semináře byli s jeho celkovou úrovní velmi spokojeni. Vyzdvihli zejména následující aspekty:

Základní nastavení semináře

- Účastníci pozitivně hodnotí jasné zaměření semináře, strukturu a přehlednost programu.
- Seminář byl vnímán jako dobře sestavený, s efektivními metodami, které účastníkům umožnily získat potřebné znalosti a dovednosti.
- Program byl inspirativní a podporoval reflexi sebe sama a svého okolí.
- Účastníci ocenili celkovou atmosféru.

Organizační zajištění

- Organizace semináře byla hodnocena velmi pozitivně, zejména vhodné prostředí a celkové organizační zajištění.
- Účastníci ocenili informační zázemí a péči organizátorů, ale upozornili na drobné nedostatky v údržbě prostor (např. technické problémy v ubytování).
- Stravování a prostředí přispěly ke spokojenosti účastníků.

Lektorské zajištění semináře

- Lektoři byli velmi oceňováni díky jejich odbornosti, přízřůsobivosti a schopnosti reagovat na potřeby účastníků.
- Účastníci ocenili jasnou a srozumitelnou komunikaci, profesionalitu a týmovou spolupráci lektorů.
- Přístup lektorů podporoval hlubší zapojení a zážitky účastníků.

Relevance semináře pro účastníky

- Seminář byl vnímán jako velmi přínosný pro profesní i osobní rozvoj.
- Získané poznatky účastníci považují za prakticky využitelné ve své profesi.
- Seminář naplnil nebo překonal očekávání, účastníci oceňují jeho hodnotu a vyjadřují zájem o pokračování podobných aktivit.

Hlavní myšlenka semináře

Účastníci vnímají hlavní myšlenku semináře ve čtyřech rovinách:

- **Budování vztahu k místu obecně**
Seminář zdůraznil, jak u žáků vytvářet a prohlubovat vztah k místu, kde žijí, a podporovat jejich aktivní zapojení do prostředí, které je jim blízké.
- **Objevování skrytých pokladů místa**
Seminář ukázal, jak lze objevovat a využívat jedinečnost a skryté poklady každého místa k prohlubování vztahu žáků k jejich okolí.

- **Vyjasnění a inspirace**

Seminář umožnil vyjasnit smysl MZÚ, poskytl inspiraci a nové způsoby, jak probudit zájem o místo u žáků a prohloubit jejich vztah k místu.

- **„Filozofické“ otázky o místě**

Seminář přinesl prostor pro zamyšlení nad tím, co místo znamená.

Z dotazníků, které doplňují základní šetření týkající se spokojenosti o **další kvalitativní data** vyplývá, že seminář o místně zakotveném učení splnil nebo dokonce předčil očekávání účastníků.

Vstupy: Účastníci se přihlásili s cílem seznámit se s místně zakotveným učením a jeho praktickou aplikací. Očekávali konkrétní rady, praktické ukázky a tipy, jak zavést místně zakotvené učení do výuky, a také teoretický základ tohoto přístupu.

Průběh semináře: Účastníky nejvíce je zaujaly questy, praktické ukázky a diskuse s kolegy. Seminář i jeho místo hodnotili velmi pozitivně, jediným negativem byla nižší účast.

Výsledky a přínosy: Účastníci získali teoretické znalosti o místně zakotveném učení, praktické návody a motivaci k jeho realizaci. Plánují vyzkoušet tvorbu questů, realizovat konkrétní akce, příp. větší spolupráci s rodiči.

Celkové hodnocení: Seminář byl hodnocen jako velmi zajímavý a užitečný. Mezi návrhy do budoucna patří vytvoření kontaktů v regionu a kritérií pro hodnocení místně zakotveného učení.

F. VÝSLEDKY – SEMINÁŘ LETNÍ ŠKOLA II (23.–25. SRPNA 2023)

ÚČASTNÍCI A SEMINÁŘ

Předkládané výsledky se týkají dalšího třídenního semináře realizovaného v srpnu 2023. Semináře se zúčastnilo celkem 8 osob a všichni účastníci také vyplnili doplňkový kvalitativní dotazník (dotazník spokojenosti nebyl zadán). Seminář byl určen především pro pedagogické pracovníky škol, ale i pro další zájemce.

KVALITATIVNÍ ŠETŘENÍ

Vstupy

Důvody přihlášení:

- Účastníci chtěli získat inspiraci, jak pracovat s místem, poznat nové přístupy a sdílet zkušenosti s ostatními.
- Hledali příležitost k osobnímu i profesnímu rozvoji, setkání s kolegy se stejným zájmem a objevování nových vzdělávacích metod.
- Někteří se zajímali o hlubší propojení s místem, kde žijí a pracují, a chtěli lépe porozumět jeho historii a významu.
- Chtěli se naučit, jak efektivněji využívat venkovní výuku a jak zapojit děti do poznávání svého okolí.
- Dalším motivem bylo získání nových poznatků a zkušeností, které by mohli následně uplatnit ve své praxi.

Očekávání od semináře:

- Účastníci očekávali kombinaci různých metod a aktivit, které by jim pomohly lépe pochopit a aplikovat nové poznatky.
- Chtěli se setkat s podobně naladěnými lidmi, sdílet zkušenosti a inspirovat se vzájemně.
- Doufali v praktická a využitelná doporučení, která by mohla obohatit jejich výuku či profesní činnost.
- Seminář byl vnímán jako kvalitní a promyšlený, účastníci si slibovali hlubší vhled do tématu.
- Očekávali, že získané poznatky budou moci uplatnit v praxi a že seminář přinese konkrétní nástroje pro jejich práci.

Účastníci se na seminář přihlásili především kvůli touze získat nové poznatky, inspirovat se v práci s místem a propojit se s ostatními odborníky a pedagogy. Očekávali kombinaci praktických aktivit a teoretického zázemí, které by jim umožnilo efektivněji pracovat s dětmi a komunitou. Celkově byl seminář vnímán jako příležitost k rozvoji, sdílení zkušeností a hledání nových metodických přístupů.

Průběh

Účastníci jsou schopni podrobně popsat průběh semináře.

Co se účastníkům líbilo:

- Terénní aktivity, zejména cesta časem a prostorem, byly velmi oceňovány. Účastníci si cenili nenápadně zařazených aktivit, které měly hlubší smysl.
- Mnozí vnímali propojení jednotlivých činností jako velmi přirozené a smysluplné.

- Praktická cvičení interpretace krajiny a atmosféra večerních programů byly silnými momenty semináře.
- Mezi oblíbené aktivity patřila procházka spojená s výrobou pomůcek, jako byly barevné diářky.
- Mnozí ocenili mapování okolí po příjezdu a práci s historickými fotografiemi.

Co účastníky neoslovilo:

- Část účastníků měla výhrady k bloku, který se týkal interpretace. Vnímali ho jako příliš slovní, příliš dlouhý a méně interaktivní.
- Někteří měli problém s kreslením míst spojených s emocemi – vadila jim únava a krátký čas na tuto aktivitu.

Co účastníky překvapilo:

- Velké množství informací a poznatků, které bylo možné nenásilně a interaktivně předat během tří dnů.
- Zvukové prvky jako píšťalka v řece Úpě a flétna v kostele byly pro některé silným zážitkem.
- Příjemné překvapení přinesly večerní programy, které účastníci nečekali, ale velmi si je užili.
- Lidé oceňovali propojení různých témat – historie, literatury, přírody – do jednoho celku.

Seminář byl velmi pozitivně hodnocen pro svou interaktivitu, terénní aktivity a smysluplné propojení různých metod. Někteří účastníci by ocenili více času na určité aktivity a větší zapojení do některých přednášek. Celkově však program překonal očekávání a přinesl mnoho inspirace.

Výsledky, přínosy

Nové informace a dovednosti získané na semináři:

- Účastníci si odnesli hlubší porozumění souvislostem, které ovlivnily vývoj krajiny a komunit.
- Rozšířili si obzory o koncept místně zakotveného učení (MZU) a získali praktické příklady z jiných škol.
- Seminář je motivoval ke sdílení získaných poznatků s kolegy a k zapojení do programu Škola pro udržitelný život.
- Dozvěděli se o možnostech zapojení místních komunit do vzdělávání.
- Získali nástroje, jak efektivněji a dostupněji formou předávat znalosti dál.
- Získali také tipy na inspirativní zdroje a na to, kde hledat potřebné informace.

Co účastníci plánují bezprostředně vyzkoušet:

- Zaměření se na nejbližší okolí ve výuce a jeho propojení s historií.
- Využití konkrétních metod, jako jsou představení místa v číslech, pocitová mapa či hra BINGO.
- Zapojení dětí do tvorby naučných stezek v jejich okolí.
- Vyzkoušení většiny metod a přístupů z programu, protože pro některé účastníky byly zcela nové.

Změny ve výchovném působení inspirované seminářem:

- Více si všímat individuálních odlišností žáků a podporovat jejich jedinečný vztah k místu.
- Posilovat propojení dětí s jejich regionem a jeho historií.
- Lépe strukturovat výuku, zacílit témata a omezit zbytečné množství informací.
- Zapojit komunitní přístup do vzdělávacích projektů.
- Pomoci dětem vytvořit si hlubší vztah k místu, kde žijí, a motivovat je k aktivnímu poznávání historie a příběhů svého okolí.

Seminář přinesl účastníkům nové znalosti, praktické metody a inspiraci k inovacím ve vzdělávání. Mnozí plánují implementovat konkrétní aktivity, jako je mapování místa, tvorba naučných stezek či využití místních zdrojů ve

výuce. Zároveň si uvědomili důležitost zaměření na klíčové informace a propojování teorie s praktickými činnostmi.

Celkové hodnocení

Celkové hodnocení semináře:

- Účastníci oceňovali kvalitně zpracovaný koncept a strukturu semináře, bohatství informací a výběr lektorů. Celkově se cítili příjemně a bezpečně.
- Seminář byl vnímán jako smysluplně strávený čas s lidmi, kterým záleží na svém místě. Účastníci vyzdvihli promyšlenou organizaci a výborné vedení.
- Program byl hodnocen jako výjimečný z pohledu vlastivědného a odborného obsahu.
- Seminář byl přátelský, přívětivý a přínosný, což se odrazilo v celkové spokojenosti účastníků.
- Mnozí ho doporučují dalším zájemcům.

Návrhy na změny a zlepšení:

- Někteří by uvítali regionální učebnice k jejich oblasti jako doplňkový materiál.
- Zazněl návrh na zařazení více pohybových aktivit nebo túry, protože dlouhé sezení bylo pro některé účastníky náročné.
- Byla vznesena myšlenka vytvoření softwarového podkladu pro regionální učebnice v rámci Místně zakotveného učení.

Seminář byl hodnocen velmi pozitivně pro svou strukturu, obsah a atmosféru. Účastníci ocenili odborné vedení a možnost sdílení zkušeností. Mezi návrhy na zlepšení patřilo větší zapojení pohybových aktivit a poskytnutí regionálních učebnic jako podpůrného materiálu.

Identifikované typy účastníků a jejich vztah k hodnocení semináře

Mezi účastníky byly identifikovány tyto skupiny:

Hledač inspirace

Tento účastník se na seminář přihlásil s cílem získat nové podněty pro svou práci, objevit inovativní přístupy a inspirovat se zkušenostmi jiných. Seminář hodnotil jako velmi dobře strukturovaný, s velkým množstvím informací a kvalitními lektory. Jednalo se o mladšího účastníka, který se chtěl dozvědět nové metody a přístupy k práci s místem a komunitou.

Praktičtí pedagogové

Tato skupina zahrnuje pedagogy, kteří se zaměřují na využití konkrétních metod ve výuce a očekávali praktická cvičení a možnosti aplikace v pedagogické praxi. Hodnotili seminář jako přínosný a oceňovali praktické ukázky. Někteří by však uvítali více pohybových aktivit, protože dlouhé sezení pro ně bylo náročné. Věkově šlo spíše o starší účastníky, kteří se zaměřují na výuku venku nebo zapojení dětí do poznávání místa.

Zájemci o místně zakotvené učení (MZU)

Tuto skupinu tvoří účastníci, kteří vnímali seminář jako možnost prohloubit své znalosti v oblasti místně zakotveného učení a propojit teorii s praxí. Ocenili odborné vedení a diskuse, přičemž pro ně bylo důležité, jak lze MZU implementovat do jejich konkrétního kontextu. Někteří však postrádali více materiálů. Tato skupina byla věkově různorodá.

Ostatní účastníci

Do této skupiny spadají účastníci, jejichž důvody přihlášení byly různorodé a nešlo je jednoznačně zařadit do výše uvedených kategorií. Někteří se zúčastnili kvůli obecnému zájmu o dané téma, jiní kvůli touze získat nové poznatky, aniž by měli jasně vyhraněnou profesní motivaci.

Sociální aspekt

Nejedná se o skupinu účastníků, ale průřezový jev. Někteří účastníci napříč kategoriemi zmínili, že oceňují prostor pro sdílení zkušeností a neformální setkání s podobně naladěnými lidmi.

SHRNUTÍ

Vstupy

Účastníci se na seminář přihlásili s různými očekáváními. Někteří hledali inspiraci a nové přístupy do své práce, jiní chtěli získat konkrétní metodické nástroje pro výuku nebo se hlouběji seznámit s místně zakotveným učením (MZU). Pro některé byl hlavní motivací networking a setkání s podobně smýšlejícími lidmi. Celkově byla očekávání vysoká, často zaměřená na praktickou využitelnost získaných poznatků.

Průběh

Seminář byl hodnocen jako dobře strukturovaný, kombinující terénní aktivity, diskuse a teoretické bloky. Nejvíce oceňované byly procházky spojené s historickým a místním kontextem, praktická cvičení a možnost sdílení zkušeností. Kritika se objevila u některých teoretických částí, které byly pro někoho příliš verbální a málo interaktivní. Někteří účastníci by ocenili více pohybových aktivit.

Výsledky a přínosy

Účastníci si odnesli nové znalosti o práci s místem a o principech MZU. Plánují vyzkoušet mapování míst podle pocitů, vytváření naučných stezek a zapojení dětí do zkoumání svého okolí. Inspirací jim byl komunitní přístup k projektům a důraz na propojení výuky s místním prostředím. Část účastníků vnímala nedostatek konkrétních materiálů k MZU a navrhovala doplnění regionálních učebnic či softwarových podkladů.

Celkové hodnocení

Seminář byl hodnocen jako přínosný, příjemný a dobře zorganizovaný. Kombinace teorie, praxe a sdílení zkušeností byla účastníky vnímána pozitivně. Zlepšit by šlo větší zapojení pohybových aktivit a poskytnutí konkrétnějších podkladů pro práci s MZU. Celkově však seminář naplnil očekávání a inspiroval účastníky k novým přístupům ve své praxi.

Typy účastníků

- **Hledač inspirace** – Přijel získat nové podněty a objevovat inovativní přístupy. Ocenil strukturu semináře a pestrost aktivit.
- **Praktičtí pedagogové** – Zaměřili se na využití konkrétních metod ve výuce. Ocenili praktické ukázky, ale uvítali by více pohybu.
- **Zájemci o místně zakotvené učení (MZU)** – Chtěli prohloubit znalosti a propojit teorii s praxí. Ocenili odborné vedení, ale chybělo jim více materiálů.
- **Ostatní účastníci** – Přijeli s různými motivacemi, často se zájmem o regionální kontext. Ocenili přátelskou atmosféru a výměnu zkušeností.

G. VÝSLEDKY – SEMINÁŘ LETNÍ ŠKOLA III (26.–28. SRPNA 2024)

ÚČASTNÍCI A SEMINÁŘ

Předkládané výsledky se týkají dalšího třídenního semináře realizovaného v srpnu 2024. Semináře se zúčastnilo celkem 16 osob a všichni účastníci také vyplnili doplňkový kvalitativní dotazník, vyhodnoceno bylo celkem 8 dotazníků ze 16 (dotazník spokojenosti nebyl zadán). Seminář byl určen především pro pedagogické pracovníky škol, ale i pro další zájemce.

KVALITATIVNÍ ŠETŘENÍ

Vstupy

Důvody přihlášení:

- Zájem o téma MZU a rozšíření znalostí v této oblasti.
- Doporučení od kolegů nebo vedoucích pracovníků.
- Osobní zájem o regionální historii a využití v praxi.
- Plánování koncepce interpretace místního dědictví.
- Hledání inspirace a podnětů pro vlastní pedagogickou praxi.

Očekávání od semináře:

- Seznámení s fungováním a cíli MZU.
- Možnost výměny zkušeností a setkání s podobně smýšlejícími lidmi.
- Praktické ukázky a konkrétní prostředky využitelné v praxi.
- Získání inspirace pro vlastní výuku a projekty.
- Prohloubení znalostí a teoretického rámce k tématu.

Účastníci semináře se přihlásili především kvůli zájmu o MZU, doporučení od kolegů a hledání inspirace pro vlastní praxi. Očekávali získání teoretických i praktických znalostí, možnost sdílení zkušeností a inspiraci pro využití metod v práci s dětmi či dospělými. Seminář jim měl poskytnout konkrétní nástroje, rozšířit odborné povědomí a podpořit jejich profesní rozvoj.

Průběh

Účastníci jsou schopni podrobně popsat průběh semináře.

Co se účastníkům líbilo:

- Velká inspirace z práce s komiksem a jeho využití v pedagogické praxi.
- Představení vlastního místa pomocí kreativních metod, např. 3 čísel nebo diapositivů.
- Workshop ke komiksu, evokační večer v kostele a výměna zkušeností.
- Terénní vycházky do okolí a propojení teorie s praxí.

Co účastníky neoslovalo:

- Některá témata nebyla plně využitelná pro všechny účastníky.
- Představení říčanských programů a učebnice nebylo pro některé účastníky přínosné.

- Někteří účastníci nenarazili na nic, co by je výrazně neoslovilo.

Co účastníky překvapilo:

- Vysoká úroveň lektorské práce a kvalita semináře.
- Časová náročnost programu až do pozdních večerních hodin.
- Hezké prostředí a inspirativní atmosféra.
- Absence cedulek se jmény účastníků a nevyjasněná pravidla v některých částech (zejm. oslovování).
- Nečekaná večerní návštěva kostela (pozitivní).

Účastníci semináře ocenili inspirativní práci s komiksem, terénní vycházky a sdílení zkušeností. Pozitivně hodnotili také kreativní metody a vysokou úroveň lektorské práce. Některé části programu však nebyly pro všechny plně využitelné, například představení říčanské učebnice či programů. Překvapením byla časová náročnost semináře či absence jmenovek, ale také kvalitní prostředí nebo pozitivně hodnocená večerní návštěva kostela.

Výsledky, přínosy

Nové informace a dovednosti získané na semináři:

- Ujasnění pojmu MZU a jeho využití v praxi.
- Inspirace a nové nápady pro výuku a aktivity.
- Praktické poznatky o práci s komiksem ve vzdělávání.
- Nápady na realizaci projektů se studenty.
- Základy tvorby komiksu a jeho využití v pedagogice.

Co účastníci plánují bezprostředně vyzkoušet:

- Vytvoření dějepisného komiksu s žáky bez předem vyplněných bublin pro jejich vlastní interpretaci.
- Použití metody „moje místo“ ve výtvarné výchově nebo jiných předmětech.
- Začlenění komiksu do výuky jako kreativní metody.
- Realizace komiksového projektu se studenty.
- Integrace komiksu do pracovních listů a učebních materiálů.

Změny ve výchovném působení inspirované seminářem:

- Větší důraz na regionální historii a místní dědictví ve výuce.
- Posílení už existujících výukových metod a jejich rozšíření.
- Větší zapojení inovativních a kreativních metod do vzdělávání.
- Rozšíření výuky MZU nad rámec pracovních listů.
- Snahy o lepší začlenění MZU do školní praxe.

Účastníci semináře si odnesli nové znalosti o MZU, inspiraci pro výuku a praktické dovednosti, zejména v práci s komiksem. Plánují vyzkoušet různé metody, jako je tvorba komiksu ve výuce nebo využití vizuálních prvků k prezentaci místního dědictví. Seminář je motivoval k většímu důrazu na regionální historii, k inovativním přístupům ve vzdělávání a hlubšímu zapojení metod MZU do školní praxe.

Celkové hodnocení

Celkové hodnocení semináře:

- Seminář byl velmi pozitivně hodnocen, účastníci oceňovali kvalitní organizaci, inspirativní lektory a pestrý program.
- Program byl vnímán jako přínosný, nabízel zajímavé aktivity a praktické zkušenosti.

- Většina účastníků hodnotila seminář jako velmi inspirativní a užitečný pro jejich praxi.
- Objevuje se poznámka od jednoho účastníka, že přibližně 80 % programu bylo maximálně přínosných.

Návrhy na změny a zlepšení:

- Účastníci by ocenili databázi vzájemných kontaktů pro lepší sdílení zkušeností a spolupráci.
- Více prostoru pro sdílení příkladů dobré praxe přímo v rámci semináře.
- Celkově nebylo mnoho konkrétních připomínek, většina účastníků byla se seminářem spokojena.

Účastníci hodnotili seminář velmi kladně, ocenili kvalitní organizaci, zajímavý program a inspirativní lektory. Program byl převážně vnímán jako užitečný a přínosný pro praxi. Hlavní návrhy na zlepšení zahrnují vytvoření databáze kontaktů pro lepší spolupráci a větší prostor pro sdílení příkladů dobré praxe.

Identifikované typy účastníků a jejich vztah k hodnocení semináře

Mezi účastníky byly identifikovány tyto skupiny:

Hledači inspirace

Přijeli na seminář s očekáváním, že objeví nové nápady, metody a přístupy, které je osloví a obohatí jejich práci. Seminář vnímali jako příležitost pro osobní i profesní růst a hledání nových podnětů. Celkově jej hodnotili velmi pozitivně, oceňovali jeho kreativní atmosféru, rozmanitost aktivit a možnost sdílení s ostatními. Někteří by však uvítali více příkladů dobré praxe.

Teoretik

Chtěl si rozšířit odborné znalosti a porozumět teoretickým základům tématu. Zajímaly ho hlubší souvislosti a systematický přístup. Seminář hodnotil jako dobře strukturovaný, oceňoval kvalitní organizaci, odborné vedení a inspirativní prostředí. Odnáší si nejen nové informace, ale i podněty k dalšímu samostudiu.

Praktik

Přijel s jasným cílem získat konkrétní dovednosti a metody, které může okamžitě využít ve své práci. Očekával praktické ukázky, osvědčené postupy a možnost přímé aplikace. Seminář hodnotil velmi kladně, obzvláště si cenil užitečnosti většiny programu a odbornosti lektorů. Oceňoval i prostředí, které podporovalo soustředěnou a efektivní práci.

Účastníci na doporučení

Na seminář se přihlásili na základě doporučení kolegů nebo vedoucích. Nemuseli mít předem jasná očekávání, ale přicházeli s otevřeností k novým zkušenostem. Hodnocení semináře se u této skupiny různilo – někteří byli příjemně překvapeni a ocenili celkovou atmosféru i obsah, jiní vnímali přínos spíše jako inspirativní, ale ne okamžitě využitelný.

Ostatní

Účastníci, kteří se neřadí jednoznačně do žádné z kategorií. Často je spojovalo objevování nových perspektiv a nečekaných souvislostí. Seminář si pochvalovali pro jeho přátelskou a inspirativní atmosféru, kvalitní lektory a příjemné prostředí. Někteří by uvítali drobné organizační zlepšení, například větší prostor pro odpočinek.

SHRnutí

Vstupy

Účastníci se na seminář přihlásili především kvůli zájmu o MZU, inspiraci pro vlastní praxi a rozšíření odborných znalostí. Někteří se o semináři dozvěděli na doporučení kolegů. Očekávali získání teoretických i praktických poznatků, sdílení zkušeností a konkrétní podněty pro svou práci.

Průběh

Seminář byl pestrý a kombinoval teoretické vstupy, praktické workshopy a terénní exkurze. Nejvíce oceňovanými aktivitami byly práce s komiksem, diskuse s odborníky a terénní vycházky. Některé části programu však nebyly pro všechny účastníky stejně využitelné. Překvapila je vysoká úroveň lektorské práce, časová náročnost programu a propojení semináře s místním prostředím.

Výsledky a přínosy

Účastníci si odnesli nové znalosti o MZU, inspiraci pro výuku a konkrétní dovednosti, zejména v práci s komiksem. Plánují vyzkoušet různé metody, jako je tvorba komiksu ve výuce nebo využití vizuálních prvků k prezentaci místního dědictví. Seminář je motivoval k většímu důrazu na regionální historii, inovativním přístupům ve vzdělávání a hlubšímu zapojení metod MZU do školní praxe.

Celkové hodnocení

Seminář byl hodnocen velmi pozitivně, účastníci oceňovali kvalitní organizaci, inspirativní lektory a zajímavý program. Program byl vnímán jako užitečný a přínosný pro praxi, i když někteří by uvítali více konkrétních příkladů z praxe a větší prostor pro odpočinek. Hlavní návrhy na zlepšení zahrnují vytvoření databáze kontaktů pro další spolupráci a více sdílení příkladů dobré praxe.

Typy účastníků

- **Hledači inspirace** – Hledali nové nápady a metody pro svou praxi. Seminář jim přinesl zajímavé podněty, ale někteří by uvítali více konkrétních příkladů.
- **Teoretik** – Chtěl si prohloubit znalosti a porozumět teoretickým souvislostem. Ocenil organizaci a odborné vedení, seminář mu poskytl podněty k dalšímu studiu.
- **Praktik** – Potřeboval konkrétní nástroje a metody pro okamžité využití v praxi. Seminář ho nadchl, zejména díky přínosným workshopům a odbornosti lektorů.
- **Účastníci na doporučení** – Na seminář přišli na základě doporučení kolegů. Hodnocení se lišilo, někteří byli nadšeni, jiní vnímali přínos spíše jako inspirativní než okamžitě využitelný.
- **Ostatní** – Nezapadali jednoznačně do žádné kategorie, často objevovali nové perspektivy a souvislosti. Ocenili atmosféru, propojení tématu s místem a přátelské prostředí.

H. VÝSLEDKY – SEMINÁŘ PRO VŠ STUDENTY I (24.–26. BŘEZNA 2023)

ÚČASTNÍCI A SEMINÁŘ

Předkládané výsledky se týkají dalšího třídního semináře realizovaného v březnu 2023. Semináře se zúčastnilo celkem 24 osob a všichni účastníci také vyplnili doplňkový kvalitativní dotazník, vyhodnoceno bylo celkem 12 dotazníků z 24 (dotazník spokojenosti nebyl zadán). Seminář byl určen především pro VŠ studenty, ale i pro další zájemce.

KVALITATIVNÍ ŠETŘENÍ

Vstupy

Důvody přihlášení na seminář:

- Obohacení představy o výukových metodách, získání nových podnětů pro praxi.
- Doporučení od vyučujících a zájem o zajímavé didaktické metody.
- Možnost dozvědět se něco nového a strávit čas s přáteli.
- Nabídka semináře v atraktivním prostředí (mimo město, na horách).
- Předchozí pozitivní zkušenost se SEVERem Litoměřice.

Očekávání od semináře:

- Získat rovnováhu mezi klasickou výukou a místně zakotveným učením.
- Osvojit si nové poznatky v environmentální výchově.
- Seznámit se s novými aktivitami a metodami vhodnými do praxe.
- Získání znalostí o práci s dětmi venku a simulacích jako výukových metodách včetně jejich nácviku.
- Možnost pobytu venku.

Celkově účastníci očekávali získání nových metodických poznatků, praktické ukázky výukových aktivit a inspiraci pro svou pedagogickou praxi.

Průběh

Účastníci jsou schopni podrobně popsat průběh semináře.

Co se účastníkům líbilo:

- Simulační hra *Podnebín*.
- Široká škála aktivit, jejich vhodné zaměření a činnosti venku.
- Poznávání místa prostřednictvím procházek a reflexe.
- Inspirace pro výuku – zapojení přírody a okolí do pedagogického procesu.
- Setkání s učiteli z praxe a sdílení zkušeností.

Co se účastníkům nelíbilo:

- Příliš dlouhé teoretické přednášky uvnitř s nutností dlouhého sezení a nabitý program bez dostatku času na relaxaci.
- Práce ve skupinách na projektu, kde se míchali lidé z různých oborů a míst, ze kterých přijeli, což ztěžovalo najít společný záměr.

- Aktivita *Brod*.
- Nedostatečný pobyt venku v kontrastu s očekáváním.

Co účastníky překvapilo:

- Velké množství aktivit a intenzita programu.
- Možnost propojit místně zakotvené učení (MZÚ) s různými předměty a výukovými přístupy.
- Příjemná atmosféra a prostředí fary.
- Počet účastníků a jejich pestrost.
- Večerní program a setkání s učiteli z praxe (kavárna).
- Zjištění, že environmentální výchova se dá snadno zařadit do různých typů výuky.

Výsledky, přínosy

Nové informace a dovednosti získané na semináři:

- Principy a využití místně zakotveného učení ve výuce.
- Možnost propojování environmentální výchovy s jinými předměty (matematika, chemie, biologie).
- Tvorba simulačních her a jejich využití ve výuce.
- Informace o projektech, jako je *Škola pro udržitelný život*.
- Pocitová mapa jako nástroj pro analýzu místního prostředí.
- Přírodní zahrady – jak je zakládat a využívat ve vzdělávání.
- Inspirace na další vzdělávání a výukové materiály.

Co účastníci plánují bezprostředně vyzkoušet:

- Učení venku – propojování předmětů s místem, kde škola působí.
- Zapojení dětí do projektů – například sledování ptactva nebo práce s mapou okolí.
- Vytvoření přírodní zahrady ve škole nebo v působišti účastníka.
- Vyzkoušení simulačních her nebo teambuildingových aktivit v rámci výuky.
- Exkurze spojené s místně zakotveným učním – například návštěva čističky odpadních vod.
- Spolupráce se středisky ekologické výchovy, návštěvy s žáky.

Změny ve výchovném působení inspirované seminářem:

- Dávat žákům více prostoru pro diskusi a vlastní realizaci.
- Podporovat propojení předmětů v přírodě a v místním kontextu.
- Trávit s dětmi více času venku a učit skrze vlastní zkušenost.
- Dávat dětem možnost vybírat si témata, která je zajímají v jejich okolí.
- Důraz na individualitu žáků a respekt k jejich přirozeným zájmům.
- Podporovat kreativitu, sebedůvěru a odvahu realizovat nové projekty.
- Měnit postoje žáků skrze MZU – podporovat vnímání a pochopení environmentálních souvislostí.

Celkově účastníci získali nejen teoretické informace, ale i praktickou inspiraci, kterou mají zájem ihned aplikovat ve své pedagogické činnosti.

Celkové hodnocení

Celkové hodnocení semináře:

- Většina účastníků hodnotila seminář kladně, někteří ho označili jako velmi přínosný a inspirativní.
- Ocenili pestrý program a kvalitní vedení aktivit.

- Večerní aktivity byly zajímavé, ale příliš náročné na pozornost.
- Seminář byl dobře zorganizovaný, ale někteří měli pocit, že byl příliš nabitý a chyběl jim čas na diskusi a reflexi.
- Kritika směřovala na málo pobytu venku – některým vadilo, že ze tří dnů strávili venku pouze tři hodiny.
- Velmi dobré jídlo bylo zmíněno jako pozitivní aspekt.
- Někteří by raději absolvovali seminář v teplejším období, například v létě.

Návrhy na změny a zlepšení:

- Lépe promyslet časovou dotaci – méně aktivit, více času na diskusi a reflexi.
- Více času venku – více aktivit propojit s přírodním prostředím.
- Méně zbytečných aktivit, více zaměřit program na praktické využití MZU ve škole.
- Lépe strukturovat večerní program, aby nebyl tak náročný.
- Zajistit interaktivnější nebo zábavnější formu některých aktivit.
- Více prostoru pro seznámení mezi účastníky – zájem o poznání fungování jiných univerzit a vzdělávacích institucí.
- Možnost dalších seminářů a navazující spolupráce.

Celkově tedy účastníci seminář hodnotili jako přínosný a inspirativní, ale doporučovali úpravy v organizaci času, větší propojení s venkovním prostředím a více prostoru pro diskusi a odpočinek

Identifikované typy účastníků a jejich vztah k hodnocení semináře

Mezi účastníky byly identifikovány tyto skupiny:

1. Studenti hledající inspiraci

Tato skupina zahrnuje účastníky, kteří jsou stále ve studijním procesu a v semináři viděli příležitost získat nové poznatky, praktické aktivity a inspiraci pro budoucí výuku. Přihlásili se na doporučení vyučujících, nebo protože chtěli poznat nové metody a aktivity. Často uváděli, že seminář byl zajímavý a přínosný, ale vnímali ho jako velmi intenzivní, s nedostatkem času na diskusi a reflexi. Ocenili pestrý program a zajímavé večerní aktivity, ale měli pocit, že by měly být lépe strukturované a méně vyčerpávající. Také jim chyběl větší pobyt venku, který očekávali jako klíčovou součást environmentálně zaměřeného semináře.

2. Prakticky zaměření učitelé a nadšenci do environmentální výchovy

Do této skupiny patří účastníci, kteří již buď působí jako učitelé, nebo se aktivně zajímají o environmentální výchovu a chtěli seminář využít jako příležitost k získání konkrétních metod a praktických dovedností. Jejich motivace byla často spojena s tím, jak zařazovat environmentální výuku do běžného školního programu, a zajímali se o konkrétní výukové metody, jako jsou simulační hry nebo místně zakotvené učení. Očekávali hodně praktických aktivit a byli lehce zklamaní, pokud měli pocit, že některé části programu byly příliš teoretické nebo že nebyl dostatek času na propojení se školní realitou.

3. Milovníci přírody a účastníci hledající osobní rozvoj

Třetí skupina účastníků semináře tvořila spíše různorodou směs těch, kteří se na seminář přihlásili kvůli zájmu o přírodu, novým zážitkům a osobnímu rozvoji. Nebylo pro ně prioritní získat nové metody výuky, ale spíše si rozšířit obzory, poznat nové lidi a získat inspiraci pro svůj vlastní vztah k environmentální problematice. Tito účastníci často očekávali velký podíl venkovních aktivit, které by jim pomohly lépe se napojit na přírodu a lépe ji vnímat. Často si pochvalovali atmosféru semináře a zajímavé hosty, ale byli zklamaní, pokud se aktivity odehrávaly převážně uvnitř nebo pokud byl program příliš akademicky zaměřený.

SHRnutí

Vstupy

Účastníci se na seminář přihlásili z různých důvodů – někteří na doporučení kolegů nebo kvůli zájmu o environmentální výchovu, jiní chtěli získat praktické metody do výuky nebo navázat na předchozí zkušenosti se SEVERem. Očekávali především inspiraci, nové výukové metody a možnost pobytu venku.

Průběh

Seminář byl oceňován pro širokou škálu aktivit, zejména simulační hru Podnebín, questing a pocitové mapování. Účastníci chválili propojení teorie s praxí a zajímavé večerní programy. Kritika směřovala na příliš dlouhé přednášky uvnitř a menší čas strávený venku, než očekávali.

Výsledky a přínosy

Účastníci získali lepší pochopení konceptu MZU a jeho využití ve výuce. Mnozí plánují začlenit simulační hry, questing a přírodní zahrady do výuky. Seminář je inspiroval k větší samostatnosti žáků, mezioborovému propojení výuky a lepšímu využívání místního prostředí.

Celkové hodnocení

Seminář byl hodnocen jako vysoce přínosný, inspirativní a dobře organizovaný. Hlavní návrhy na zlepšení směřovaly k delším venkovním aktivitám a přesunu části teorie ven. Účastníci ocenili možnost sdílení zkušeností a většina by se ráda zúčastnila dalších seminářů.

Typy účastníků

- **Studenti hledající inspiraci** – chtěli rozšířit své obzory a načerpat nové podněty. Nejvíce ocenili motivační atmosféru a sdílení zkušeností.
- **Prakticky zaměření učitelé a nadšenci do environmentální výchovy** – hledali metody využitelné ve výuce, ocenili konkrétní aktivity a propojení MZU s praxí. Chtěli více přímého napojení na RVP/ŠVP.
- **Milovníci přírody a účastníci hledající osobní rozvoj** – těšili se na pobyt venku a praktické učení v terénu, kritizovali menší množství venkovních aktivit a navrhovali jejich rozšíření.

I. VÝSLEDKY – SEMINÁŘ PRO VŠ STUDENTY II (5.–7.4.2024)

ÚČASTNÍCI A SEMINÁŘ

Předkládané výsledky se týkají dalšího třídního semináře realizovaného v dubnu 2024. Semináře se zúčastnilo celkem 10 osob a všichni účastníci také vyplnili doplňkový kvalitativní dotazník (dotazník spokojenosti nebyl zadán). Seminář byl určen především pro VŠ studenty, ale i pro další zájemce.

KVALITATIVNÍ ŠETŘENÍ

Vstupy

Důvody přihlášení na seminář:

- Zájem o objevování nových věcí a osobní rozvoj.
- Doporučení od kamarádů, kteří o semináři věděli nebo se ho účastnili.
- Touha dozvědět se něco nového o místně zakotveném učení a ekologii.
- Zvědavost a snaha získat nové pohledy na vzdělávání žáků, včetně těch se speciálními vzdělávacími potřebami (SIP).
- Přání rozvíjet se v oblastech, které nejsou dostatečně pokryté v rámci vysokoškolského studia.
- Pozitivní zkušenost s organizací SEVER a jejími lektorkami.
- Hledání inspirace pro praxi a možnost setkání s podobně smýšlejícími lidmi.
- Odborné a profesní vzdělávání, propojení s praxí ve výuce.
- Touha rozšířit obzory v oblasti výuky v přírodě a zároveň si užít pobyt venku.
- Zájem o získání certifikátu, který může být užitečný pro profesní rozvoj.

Očekávání od semináře:

- Otevření dveří k něčemu novému, objevování neznámých témat.
- Krásně strávený pobyt v horské přírodě s programem plným aktivit.
- Aktivity pro žáky, které lze využít v praxi.
- Obecná snaha dozvědět se více o ekologii a souvisejících tématech.
- Inspirace a naděje pro změnu ve vlastní výuce nebo v přístupu ke vzdělávání.
- Konkrétní příklady práce s MZU a možnosti jejich uplatnění.
- Příjemná atmosféra, pobyt venku a možnost vyzkoušet si nové aktivity.
- Tipy, rady a metody, jak získané znalosti předat dětem.
- Seznámení se s Horním Maršovem a jeho specifiky.
- Aktivní zapojení do výuky v přírodě a sběr praktických tipů pro vlastní pedagogickou praxi.

Celkově účastníci přicházeli na seminář s velkým očekáváním – někteří přesně věděli, co chtějí získat (praktické aktivity, tipy do výuky, pobyt venku), jiní naopak přicházeli s otevřeností k novým podnětům a objevování.

Průběh

Účastníci jsou schopni podrobně popsat průběh semináře.

Co se účastníkům líbilo:

- Simulační hra *Podnebín* – velmi oblíbená aktivita, která byla zmiňována opakovaně.

- Questing – byl oceňován jako zábavná a přínosná forma pobytu v přírodě.
- Pocitová mapa a mapování místa – umožnilo účastníkům lépe se propojit s prostředím.
- Přírodní zahrada – zajímavá inspirace, kterou někteří účastníci plánují využít i osobně.
- Regionální večer – prezentace místních produktů byla vnímána jako obohacující prvek programu.
- Večerní kavárna s hosty – setkání s odborníky a sdílení praxe bylo velmi inspirativní.
- Vyváženost mezi teorií a praxí – účastníci ocenili, že program byl pestrý a dobře rozložený.
- Pozitivní přijetí semináře – někteří účastníci výslovně uvedli, že je oslovilo vše, co se na semináři dělalo.

Co se účastníkům nelíbilo nebo je neoslovilo:

- Teoretické přednášky uvnitř – některé přednáškové bloky byly vnímány jako méně atraktivní, někteří účastníci navrhovali jejich přesunutí ven.
- Forma přednášek – přednáška byla sice jednoduchý způsob předání informací, ale někteří cítili, že by bylo lepší více zapojit interaktivní formy.

Co účastníky překvapilo:

- Přítomnost učitelek z praxe – účastníci byli překvapeni, že se vedle studentů zúčastnily i učitelky, což obohatilo diskusi.
- Výborné jídlo – zejména ovesná kaše byla zmíněna jako velmi chutná.
- Pojem simulační (situační²) hra – někteří účastníci si až na semináři uvědomili, jak přirozený a efektivní tento přístup může být.
- Existence regionálních učebnic – nová informace pro některé účastníky, kteří nevěděli, že je tvoří sami učitelé.
- Nízké povědomí o MZU mezi učiteli – někteří byli překvapeni, kolik učitelů tuto metodu nevyužívá nebo nezná.
- Pozitivní kolektiv – účastníci oceňovali, jak dobře si skupina sedla a jak příjemná atmosféra na semináři panovala.

Celkově účastníci hodnotili průběh semináře velmi pozitivně, oceňovali především interaktivní formy výuky, aktivity v přírodě a setkání s odborníky. Hlavní výhrady směřovaly k některým teoretickým přednáškám, které by podle nich mohly být dynamičtější nebo probíhat venku.

Výsledky, přínosy

Nové informace a dovednosti získané na semináři:

- Pochopení konceptu místně zakotveného učení – účastníci získali přehled o jeho principech a možnostech aplikace.
- Tipy na zakládání přírodní zahrady a její využití ve vzdělávání.
- Inspirace pro efektivní propojení výuky se školním okolím – jak zapojit místní prostředí do vzdělávacího procesu.
- Nové výukové metody a aktivity – questing, pocitová mapa, simulační (situační) hry, zejm. *Podnebín*.
- Praktické nápady pro obohacení běžné výuky – jak z ní udělat zábavnější a atraktivnější proces pro žáky.
- Kontakty na odborníky a nové možnosti spolupráce – inspirace pro zapojení školy do projektů s místními aktéry.
- Argumenty a dovednosti pro komunikaci s dospělými – např. při prosazování environmentálních metod ve výuce.

² V odpovědích se objevují oba pojmy.

Co účastníci plánují hned vyzkoušet:

- Miniaktivity a častější pobyt venku – zejména během výuky přírodovědných předmětů, ale i na letních táborech.
- Simulační hry – nejen ve škole, ale i v zájmových kroužcích.
- Pocitové mapování se žáky – například jako součást turistických vycházek nebo environmentálních projektů.
- Využití questingu ve školních praxích a jeho přizpůsobení různým věkovým skupinám.
- Zakládání přírodní zahrady – někteří účastníci plánují její realizaci buď ve škole, nebo dokonce doma.
- Debaty o regionálních produktech a jejich zařazení do výuky.
- Land art značení a další umělecké aktivity v přírodě.
- Adaptace hry *Podnebí* pro mladší děti a začlenění environmentálních témat do výuky.

Změny ve výchovném působení inspirované seminářem:

- Podpora vztahu dětí k přírodě – aby ji lépe vnímaly, staraly se o ni a využívaly ji ve svém vzdělávání.
- Větší samostatnost žáků – přístup k výuce, který podporuje jejich jistotu a bezpečí.
- Nový pohled na venkovní výuku – účastníci si uvědomili, že MZU lze propojit i s předměty, kde by to dříve nečekali.
- Smazávání bariér mezi předměty – důraz na mezioborové propojení znalostí.
- Větší zapojení místních zdrojů a lidí – inspirace pro spolupráci s farmáři, místními komunitami a odborníky.
- Více času s dětmi venku – a zároveň větší vlastní zájem o místní prostředí.
- Posílení environmentálních témat na školách – někteří účastníci již pracují ve školách, které tyto přístupy podporují, ale seminář jim dal další argumenty pro jejich posilování.

Celkově účastníci získali nejen nové poznatky, ale také konkrétní metody a praktické nápady, které mohou ihned aplikovat ve své pedagogické činnosti. Seminář jim také pomohl uvědomit si širší souvislosti mezi vzděláváním, místním prostředím a aktivním přístupem k ekologii.

Celkové hodnocení

Celkové hodnocení semináře:

- Účastníci hodnotili seminář vysoce pozitivně, někteří dokonce nad 100 %.
- Ocenili inspirativní atmosféru, kvalitní program a otevřenost lektorek.
- Seminář jim poskytl nejen nové znalosti, ale také motivaci a energii pro vlastní pedagogickou praxi.
- Setkání s podobně smýšlejícími lidmi bylo pro ně velmi přínosné.
- Mnozí vyjádřili přání zúčastnit se dalších vzdělávacích programů a doporučit seminář kolegům.

Návrhy na změny a doporučení:

- Více pobytu venku – někteří účastníci by ocenili častější opuštění prostoru fary a rozsáhlejší toulky po Krkonoších.
- Možnost výuky za pochodu – návrh, aby se část teorie vysvětlovala během pobytu venku.
- Více informací o MZU v kontextu RVP a ŠVP – některým účastníkům by pomohlo propojení metod s rámcovými a školními vzdělávacími programy.
- Žádné zásadní změny – většina účastníků neměla žádné připomínky a seminář hodnotila jako výborný.
- Zájem o další semináře – několik účastníků explicitně zmínilo, že by se rádi účastnili dalších podobných vzdělávacích programů.

Seminář byl účastníky vnímán jako výjimečně přínosná zkušenost s minimem výhrad. Nejvíce ocenili praktickou inspiraci, motivační atmosféru a kvalitní organizaci. Návrhy na zlepšení směřovaly především k většímu zapojení pobytu venku a propojení metod s RVP/ŠVP. Mnozí účastníci vyjádřili zájem o další podobné semináře.

Identifikované typy účastníků a jejich vztah k hodnocení semináře

Mezi účastníky byly identifikovány tyto skupiny:

Hledači inspirace a osobního rozvoje

Tato skupina účastníků se na seminář přihlásila hlavně z důvodu osobního růstu a touhy objevovat nové věci. Neměli konkrétní očekávání, ale věřili, že jim seminář otevře nové obzory a poskytne inspiraci pro jejich budoucí práci či studium. Mnozí se nechali přemluvit kamarády nebo narazili na seminář náhodou, aniž by předem věděli, co je MZU. V průběhu semináře je nadchla atmosféra, pestrost programu a setkání s inspirativními lidmi. Oceňovali hlavně motivující prostředí, které jim poskytlo nejen znalosti, ale také energii a chuť k dalšímu vzdělávání. Ve svých hodnoceních vyjadřovali vysokou míru nadšení a pocit obohacení, seminář pro ně byl skvělou zkušeností, která jim pomohla rozšířit perspektivu. Kritiku téměř nevyjadřovali, program vnímali jako naplněný a přínosný ve všech aspektech.

Prakticky zaměřeni učitelé a vzdělavatelé

Účastníci této skupiny měli od semináře konkrétnější očekávání – zajímaly je praktické metody, které by mohli využít ve své výuce, a chtěli lépe porozumět možnostem implementace MZU do školního kurikula. Často se semináře účastnili na základě předchozích pozitivních zkušeností se SEVERem nebo proto, že v oblasti environmentální výchovy již působili a hledali nové podněty. Oceňovali vyváženou kombinaci teorie a praxe, přáli by si více propojení s rámcovými a školními vzdělávacími programy, aby bylo jednodušší MZU aplikovat do výuky. Získané informace považovali za velmi přínosné a seminář by doporučili svým kolegům. Někteří však navrhovali, že by bylo vhodnější část teoretických bloků přesunout ven do terénu, aby se ještě více podpořilo propojení tématu s prostředím. Celkově hodnotili seminář jako mimořádně inspirativní, a přestože měli konkrétní návrhy na zlepšení, vnímali ho jako velmi přínosný pro svou pedagogickou praxi.

Milovníci přírody a aktivního učení venku

Pro tuto skupinu byl hlavním motivem účasti na semináři pobyt v přírodě a možnost poznávat nové formy výuky prostřednictvím zážitku. Někteří měli již zkušenost se SEVERem nebo se zajímali o environmentální vzdělávání a chtěli se dozvědět více o přístupech, které by mohli uplatnit ve své praxi nebo volnočasových aktivitách. Od semináře očekávali, že bude obsahovat co nejvíce venkovních aktivit a že se dozvedí nové způsoby, jak učit přímo v terénu. Byli spokojeni s propojením výuky s místním prostředím a oceňovali aktivity jako questing, pocitovou mapu nebo práci s regionálními zdroji. Někteří však navrhovali, aby byl čas venku ještě delší a teoretická část probíhala v terénu, například během výletů. Hodnocení této skupiny bylo velmi pozitivní, ale jejich hlavním podnětem ke zlepšení bylo zajistit co nejvíce výuky venku.

SHRNUTÍ

Vstupy

Účastníci se na seminář přihlásili z různých důvodů – někteří hledali inspiraci a nové zkušenosti, jiní konkrétní metody pro výuku nebo chtěli trávit více času v přírodě. Část účastníků měla předchozí zkušenost se SEVERem, jiní se nechali přesvědčit kolegy nebo je zaujalo samotné téma MZU.

Průběh

Seminář byl oceňován pro svou vyváženost mezi teorií a praxí. Mezi nejlépe hodnocené aktivity patřila simulační hra Podnebín, questing, pocitová mapa a regionální večer. Večerní kavárna s hosty poskytla inspiraci z praxe. Někteří účastníci navrhovali přesunout část teorie ven a trávit více času v terénu.

Výsledky a přínosy

Účastníci získali nové metody pro výuku, lepší představu o MZU a inspiraci pro vlastní pedagogickou praxi. Mnozí plánují zařadit do výuky pocitové mapování, simulační hry a questing. Někteří chtějí zakládat přírodní zahrady, zapojit žáky do environmentálních projektů nebo posílit spolupráci s místní komunitou.

Celkové hodnocení

Seminář byl hodnocen jako inspirativní, prakticky zaměřený a velmi přínosný. Hlavními návrhy na zlepšení bylo více pobytu venku a silnější propojení s RVP/ŠVP. Většina účastníků vyjádřila zájem o další vzdělávací programy SEVERu.

Identifikované typy účastníků

- **Hledači inspirace a osobního rozvoje** – přišli bez jasných očekávání, chtěli získat nové podněty a motivaci. Seminář vnímali jako obohacující a inspirativní.
- **Prakticky zaměření učitelé a vzdělavatelé** – hledali konkrétní metody do výuky, zajímalo je propojení MZU s kurikulem. Ocenili strukturu programu a přínos pro praxi.
- **Milovníci přírody a aktivního učení venku** – chtěli co nejvíce času venku, objevovat nové metody výuky v přírodě. Navrhovali delší pobyt venku a více vycházek.

J. CELKOVÉ ZÁVĚRY A DISKUSE

Celkově lze říci, že třídní semináře realizované v rámci projektu „Místo pro učení – učení pro místo“ byly účastníky hodnoceny velmi pozitivně jako inspirativní, prakticky zaměřené a přínosné. Účastníci ocenili propojení teorie a praxe, pestrý program a možnost sdílení zkušeností s kolegy. Semináře jim poskytly nové metody a náměty pro výuku, hlubší porozumění konceptu MZU a motivaci k jeho implementaci do vlastní praxe. Semináře také podpořily zájem o aktivní zapojení místního prostředí do vzdělávání. Účastníci oceňovali přístup lektorů, organizační zabezpečení i příjemnou pracovní atmosféru.

Vyhodnocení ukazuje na několik klíčových faktorů, které ovlivnily úspěšnost seminářů, a zároveň identifikuje určitá omezení, která mohla mít vliv na proces realizace, spokojenost účastníků i na konečný přínos. Niže jsou tyto faktory uvedeny.

JAKÉ BYLY HLAVNÍ FAKTORY ÚSPĚŠNOSTI SEMINÁŘŮ?

Dobře připravený program semináře: Program zahrnoval několik aspektů, které hrály významnou roli při pozitivním hodnocení seminářů:

- **Strukturovaný, pestrý program:** Účastníci vyzdvihli pestrost programu, kombinaci teoretických vstupů, praktických workshopů a terénních exkurzí apod.
- **Propojení teorie s praxí:** Účastníci ocenili, že teoretické koncepty MZU byly propojeny s praktickými příklady a aktivitami. Účastníci si odnesli konkrétní metody a aktivity, které mohou okamžitě využít ve výuce.
- **Sdílení zkušeností:** Semináře poskytly účastníkům prostor pro sdílení zkušeností s kolegy, což bylo vnímáno jako velmi cenné.
- **Inspirace a motivace:** Semináře podnítily účastníky k větší kreativitě a inovacím ve výuce a k efektivnějšímu využívání místního prostředí.
- **Důraz na místní kontext:** Propojení seminářů s místním prostředím bylo hodnoceno velmi pozitivně. Účastníci získali hlubší vztah k místu realizace semináře (a zároveň náměty, jak uchopit téma ve výuce).

Kvalitní lektorské zajištění: Lektori, kteří provázeli seminářem, i někteří hosté byli hodnoceni velmi pozitivně pro svou odbornost, srozumitelnou komunikaci, schopnost reagovat na potřeby účastníků a vytvořit příjemnou atmosféru.

Organizační zabezpečení a péče o účastníky: Prostředí, péče o účastníky seminářů (např. strava) i logistika byly většinou vnímány jako kvalitní.

JAKÉ BYLY HLAVNÍ LIMITUJÍCÍ FAKTORY?

Dílní limitující faktory programu: Při hodnocení programu hráli roli i určité problematické či limitující faktory:

- **Časová náročnost:** Asi nejzásadnějším problematickým faktorem, který účastníci uváděli napříč jednotlivými semináři, byla časová náročnost. Ta se projevovala únavou účastníků, příp. i nechutí zapojovat se do některých interaktivních částí.
- **Předimenzovaný program:** S výše uvedenou časovou náročností souvisí i připomínky týkající se toho, že program byl příliš nabitý a účastníci nestíhali vstřebávat předkládané informace.

- **Nejasná hlavní sdělení:** Většina účastníků si odnesla jedno či dvě specifická poselství, avšak každý z účastníků vnímal jiné důrazy. To může souviset s potřebou rovnováhy mezi množstvím předávaných informací a možností je aktivně zpracovávat, ale také s nejasným nastavením hlavního sdělení v rámci semináře (obdobně toto bylo i u jednodenních seminářů).
- **Málo interaktivní některé teoretické části programu:** Účastníci by uvítali vyšší míru interakce (diskuse, reflexe, výměna zkušeností) v rámci některých teoretických bloků, příp. i kratší teoretické bloky.
- **Méně pobytu venku oproti očekáváním:** Někteří účastníci by uvítali více aktivit ve venkovním prostředí, jiní by uvítali obecně zažít krkonošskou přírodu.
- **Některé problematické části programů:** V jednotlivých seminářích se občas objevil nějaký blok, který byl více účastníky hodnocen kriticky. Například v Letní škole II to byl blok věnovaný interpretaci, v Letní škole III blok věnovaný představení aktivit říčanského muzea.
- **Propojení s RVP/ŠVP:** Části pedagogů chybělo více konkrétních příkladů aplikace MZU v kontextu kurikula.

Různé spektrum účastníků s různými potřebami a očekáváním: Limitujícím faktorem se ukázalo to, že seminářů se účastnili lidé s různými očekáváním a různými potřebami. A to zejm. v souvislosti s programem seminářů (některé aspekty jsou uvedeny i výše).

- **Rozdílná očekávání studentů a ostatních účastníků:** Na první pohled jsou zřejmá rozdílná očekávání studentů, která více směřovala obecně k environmentální výchově, ekologii, metodám výuky apod., a očekávání ostatních účastníků, která více směřovala přímo k MZU a jeho využití v praxi.
- **Ostatní rozdílná očekávání:** Na tento faktor lze pohlížet různě, např. dle identifikovaných typů účastníků seminářů (bereme ty nejčastěji se vyskytující osoby) – „studenti“, „praktikující učitelé a vzdělavatelé“, „hledáči inspirace a osobního rozvoje“, „milovníci přírody“. Každému z těchto typů na seminářích něco vyhovovalo a něco jim chybělo.

Organizační zabezpečení: Technické a logistické aspekty seminářů byly vnímány převážně pozitivně, avšak identifikované drobné problémy (např. ubytovací podmínky či informace před seminářem) byly vnímány jako prostor pro zlepšení.

Potřeba dlouhodobější podpory: Účastníci by uvítali další formy podpory při implementaci získaných znalostí, dovedností, zkušeností (následná setkání a další).

Nižší účast na některých seminářích: U některých seminářů byla zaznamenána nižší účast, což mohlo ovlivnit dynamiku a interaktivitu programu. Některé účastníky tato skutečnost mírně zaskočila.

JAKÉ BYLY HLAVNÍ PŘÍNOSY SEMINÁŘŮ?

Semináře přinesly účastníkům široké spektrum nových znalostí, praktických dovedností a inspirace pro jejich pedagogickou praxi. Hlavní přínosy lze shrnout do následujících oblastí:

Nové informace a dovednosti:

- Hlubší pochopení konceptu MZU a jeho využití ve výuce.
- Praktické metody, jako questing, pocitové mapy, cesta časem, simulační hry a práce s komiksem.
- Možnosti propojení výuky s místním prostředím, historií a komunitou.
- Inspirace k mezioborovému přístupu (např. propojení environmentální výchovy s matematikou, chemií, biologií).

- Tipy na využití přírodní zahrady, zapojení žáků do tvorby naučných stezek a dalších lokálních projektů.

Plánované aktivity a změny ve výuce:

- Větší důraz na práci s místní krajinou, historií a komunitní spoluprací.
- Využití interaktivních metod, jako jsou tvorba dějepisného komiksu, simulační hry nebo questing.
- Začlenění venkovní výuky do různých předmětů a častější pobyt žáků venku.
- Vytváření vlastních výukových materiálů inspirovaných místním prostředím (regionální učebnice, pracovní listy).
- Zapojení žáků do praktických projektů, například mapování okolí či sledování ptactva.

Inspirace ke změnám v pedagogickém přístupu

- Posílení vztahu žáků k místu, kde žijí, a podpora jejich aktivního zapojení.
- Podpora individuality žáků a větší důraz na jejich vlastní zájem o lokální témata.
- Větší propojení teoretických znalostí s praktickými zkušenostmi.
- Posílení spolupráce s místní komunitou a odborníky.
- Důraz na ekologickou a environmentální výchovu.

Celkově semináře poskytly účastníkům cenné teoretické i praktické znalosti, které je motivovaly k inovacím ve výuce a aktivnímu zapojení žáků do poznávání svého okolí.

DOPORUČENÍ

Doporučení vztahující se k programu seminářů:

- **Snížit časovou náročnost** tak, aby si účastníci v průběhu akce zvládli odpočinout (fyzicky i mentálně).
- **Přehodnotit množství předávaných informací a množství a charakter aktivit.**
- **Zvážit formulaci jednoho či dvou hlavních poselství** semináře a jasně je komunikovat s účastníky.
- **Vyváženost teoretických a praktických bloků:** Přizpůsobit program tak, aby více reflektoval různorodé preference účastníků.
- **Větší prostor pro sdílení dobré praxe:** Umožnit účastníkům více prezentovat vlastní zkušenosti a příklady z praxe.
- **Zvýšit podíl pobytu venku**, ať v podobě venkovních aktivit, nebo v podobě procházky/túry po nejbližším okolí.
- **S externími lektory dobře vykomunikovat zadání jejich příspěvku do semináře.**
- **Propojení s kurikulem:** Posílit explicitní vazby na RVP/ŠVP a nabídnout účastníkům praktické příklady, jak začlenit MZU do výuky.

Doporučení k lektorskému zabezpečení: Udržet vysokou kvalitu lektorského zabezpečení semináře.

Doporučení vztahující se k očekáváním účastníků:

- **Diferencovat nabídku pro různé skupiny účastníků:** Nabídnout různé moduly pro účastníky s různými potřebami. Vzhledem k tomu, že semináře byly určeny pro pedagogické pracovníky z praxe nebo studenty učitelství, tak reagovat primárně na jejich potřeby.

Doporučení vztahující se k organizačnímu zabezpečení:

- **Zlepšení technického zázemí:** Zajistit lepší označení prostor, dostatek pracovních pomůcek a optimalizaci ubytování.
- **Lepší komunikace před seminářem:** Poskytnout účastníkům podrobnější informace o programu, místě konání a očekávaném průběhu.

Pokračující podpora absolventů:

- **Rozšířit nabídku navazujících seminářů** pro učitele, kteří chtějí MZU implementovat do své výuky.
- **Navazující mentoringový program** – vytvořit platformu, kde si absolventi seminářů mohou vyměňovat zkušenosti a dále se podporovat v implementaci MZU.
- **Zapojení absolventů seminářů do dalšího rozvoje metodiky** – umožnit jim aktivní podíl na tvorbě nových vzdělávacích programů.

ZÁVĚR

Evaluace seminářů ukázala, že projekt „Místo pro učení – učení pro místo“ je vnímán jako úspěšný a přínosný pro pedagogickou praxi. Identifikované silné stránky programu potvrzují jeho hodnotu, zatímco zjištěné oblasti ke zlepšení mohou sloužit jako východisko pro další zkvalitnění seminářů. Doporučené kroky by měly zajistit ještě větší relevanci a praktickou využitelnost místně zakotveného učení ve vzdělávání.